

INTEGRAAL VEILIGHEIDSPLAN 2023-2026

*KRACHTEN BUNDELEN
VOOR VEILIGHEID*

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

INHOUDSOPGAVE

• Openingswoord	3
• Inleiding	4
• Beleidskader	7
• Uitgangspunten	10
• Veiligheidsbeeld	12
• Prioriteiten	14
◦ 1. Jeugd en veiligheid	15
◦ 2. Verkeersveiligheid	17
◦ 3. Sociale veiligheid	19
◦ 4. Ondermijning	21

OPENINGSWOORD

Onze gemeente is in het algemeen veilig, er heerst van nature een sfeer van gemeenschapszin en vertrouwde onderling en met de omgeving. De meeste gasten die ons eiland bezoeken zijn natuurliefhebbers met een rustige levensstijl die geen overlast veroorzaken. Ook zijn er gasten (en eilanders) die wat meer aandacht vergen en (soms) overlast veroorzaken. Het eiland is een geliefde woon- en leefomgeving waar we, zo op het eerste gezicht, weinig openbare orde- en veiligheidsproblemen hebben. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om dit zo te houden en daar waar nodig op te treden tegen ongewenste ontwikkelingen.

Met zijn kleine duizend inwoners en ruim driehonderdduizend toeristen is er volop dynamiek op Schiermonnikoog en is een Integraal Veiligheidsplan noodzakelijk. De afgelopen tijd zijn veel mensen hierover gehoord. Participatie heeft plaats gevonden met onze ketenpartners (brandweer, natuurmonumenten, huisarts, VVV), ondernemers, inwoners en toeristen. Het is van groot belang dat we al deze krachten bundelen voor een preventief en, indien nodig, repressief beleid om onze veiligheid die we nu zo koesteren te behouden. Daar waar nodig zullen we maatregelen nemen om onze veiligheid ook verder te verbeteren.

Veilig- en onveiligheid gaat ons allemaal aan. Er zijn helaas aanwijzingen dat alcohol- en drugsgebruik een toenemend probleem is en ook zaken rondom verkeersveiligheid meer zorgen baren. Alles begint bij de burger zelf. Hou rekening met elkaar, spreek elkaar (vriendelijk) aan, let op je eigen gedrag en hou je aan de regels en doe (indien nodig) aangifte bij overtredingen. Met dat laatste krijgen we een nog beter veiligheidsbeeld en kan er onderzoek gedaan worden door de politie en overtredingen worden aangepakt.

In het Integraal Veiligheidsplan komen veiligheidssituaties en de daarbij horende prioritering van aanpak aan de orde. Deze gaat over vier jaar en zal jaarlijks van een uitvoeringsplan worden voorzien. Uiteraard zullen ook onze gemeenteraad en anderen weer daarbij worden betrokken. Laten we met elkaar alert blijven om ons eiland veilig te houden. Met elkaar komen we immers een heel eind.

INEKE VAN GENT
BURGEMEESTER SCHIERMONNIKOOG

INLEIDING

De gemeente Schiermonnikoog neemt een bijzondere positie in in gemeenteland. Enerzijds vormt zij een geliefde leefomgeving voor haar eigen inwoners. Anderzijds genieten jaarlijks ruim driehonderdduizend toeristen van het eiland. Voor zowel haar eigen inwoners als haar bezoekers is het van belang dat Schiermonnikoog een veilige woon- en leefomgeving biedt. Veiligheid is immers een voorwaarde voor een goed functionerende maatschappij waar mensen prettig kunnen wonen en leven. Daarmee is veiligheid een onderwerp dat iedereen aangaat. Als gemeente dragen wij zorg om Schiermonnikoog een veilig eiland te houden en voeren wij regie op veiligheid. Dat kunnen we echter niet alleen. Veiligheid is namelijk ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid: iedereen kan een steentje bijdragen aan het veilig houden en maken van Schiermonnikoog. Een proactieve, effectieve en daadkrachtige veiligheidsaanpak vraagt dan ook om een brede samenwerking tussen zowel de gemeente, haar ketenpartners, ondernemers, inwoners en toeristen. Samen bundelen we onze krachten voor een veilig Schiermonnikoog.

EEN INTEGRAAL VEILIGHEIDSPAN (IVP)

De basis voor deze veiligheid is te vinden in dit Integraal Veiligheidsplan (IVP). In de Politiewet 2012 is vastgelegd dat alle gemeenten verplicht zijn om minimaal één keer per vier jaar lokale beleidsplannen vast te stellen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Met het vaststellen van dit IVP geeft de gemeenteraad richting aan en stelt zij kaders voor het lokale veiligheidsbeleid. In dit IVP zetten we als gemeente Schiermonnikoog onze prioriteiten en ambities op het gebied van veiligheid uiteen voor de komende vier jaar (2023-2026). Prioriteiten stellen is nodig, omdat er altijd meer veiligheidsvraagstukken zijn dan beschikbare capaciteit. De wereld om ons heen verandert snel en dit brengt nieuwe veiligheidsuitdagingen met zich mee. Dit dwingt ons om scherpe keuzes te maken en capaciteit in te zetten op waar dat het meest nodig en het meest effectief is.

Het IVP dient niet alleen als leidraad voor onze prioriteiten, maar ook als instrument voor monitoring en verantwoording. Het stelt ons in staat om de voortgang van ons veiligheidsbeleid te meten en verantwoording af te leggen aan onze inwoners en onze gemeenteraad.

Daarnaast vormt het IVP de basis voor samenwerking tussen verschillende partners en actoren op het gebied van veiligheid. De titel van dit IVP, “Krachten bundelen voor een veilig eiland”, benadrukt die brede samenwerking, verbinding en verantwoordelijkheden van diverse partijen en actoren op het gebied van veiligheid.

EEN BREDE INSTEEL

Schiermonnikoog hecht er sterk aan een zelfstandige gemeente te blijven. Daarom wil zij ook op het gebied van veiligheid de krachten bundelen met haar partners, ondernemers, scholen, inwoners en toeristen. We hebben daarom bewust gekozen voor een brede insteek van dit IVP, waarbij elke partij de kans heeft gekregen om input te leveren. In de opmaat naar dit plan is een startnotitie opgesteld. Hierin werden het proces, de doelstellingen en de uitgangspunten voor het IVP 2023-2026 beschreven. Deze startnotitie is besproken met het college van burgemeester en wethouders en gedeeld met de gemeenteraad.

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de veiligheidssituatie van Schiermonnikoog en prioritering te kunnen aanbrengen, is er op verschillende manieren informatie verzameld. In de eerste plaats is een cijfermatige veiligheidsanalyse uitgevoerd, aan de hand van politiecijfers en openbronnenonderzoek. Aanvullend daarop zijn gesprekken gevoerd met de gemeente, waaronder de burgemeester, de wethouders en de ambtenaar openbare orde en veiligheid. Ook is er een sessie gehouden met de gemeenteraad, waarin zij hun prioriteiten op het gebied van veiligheid konden aangeven. Daarnaast is er gesproken met de politie, brandweer, Natuurmonumenten, de VVV en de huisarts. Bovendien hebben we ook burgers en toeristen betrokken door middel van een stand bij de Spar waar inwoners veiligheidsprioriteiten konden worden aangegeven en is er een insprekavond georganiseerd voor inwoners. We wilden hiermee te weten komen wat er onder hen speelt op het gebied van veiligheid en om hen actief betrekken bij het creëren van een veiligere leefomgeving.

VAN AMBITIE NAAR UITVOERING

Dit IVP dient ter beleid en ter algemene prioritering over vier jaar (2023-2026). In 2026 zal deze veiligheidsagenda tegen het licht worden gehouden, zodat herijkte prioriteiten en ambities kunnen worden vastgesteld voor de periode 2027-2030.

Daarnaast ligt er ieder jaar een uitvoeringsplan ten grondslag aan dit IVP. Deze uitvoeringsplannen worden vastgesteld door het college van burgemeester & wethouders. Hierin wordt een praktische invulling aan het lokale veiligheidsbeleid aan de hand van concrete activiteiten en beleidsdoelstellingen, zodat er per jaar bijgestuurd kan worden. Deze actiepunten worden uitgewerkt in samenspraak met ketenpartners. Door elk jaar een uitvoeringsplan op te stellen, blijft het toewerken naar de ambities behapbaar, en kan men tegelijkertijd oog houden voor en inspelen op de actuele ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein.

BELEIDSKADER

LANDELIJK

Veiligheid is een onderwerp dat veel beleidsvelden raakt en op veel verschillende niveaus wordt ontwikkeld. Zo wordt op landelijk niveau elke vier jaar de Landelijke Veiligheidsagenda vastgesteld door de minister van Justitie en Veiligheid (artikel 18, Politiewet 2012). Hierin staan de landelijke beleidsdoelstellingen vast ten aanzien van de taakuitvoering van de politie. Deze prioriteiten richten zich op vraagstukken die landelijk spelen, die (eenheids)overstijgend zijn en/of waar afstemming in de aanpak of specifieke expertise op landelijk niveau voor nodig is. In de Landelijke Veiligheidsagenda 2023-2026 betreft dit bijvoorbeeld de volgende thema's:

- ondermijning en georganiseerde criminaliteit;
- mensenhandel;
- cybercrime;
- verbinding met de samenleving en maatschappelijke onrust; en
- intelligence en internationale samenwerking.

REGIONAAL

Naast de landelijke veiligheidsagenda, wordt er ook op regionaal niveau afstemming en samenwerking gezocht. Artikel 39, eerste lid, van de Politiewet schrijft voor dat elke vier jaar een regionaal beleidsplan vastgesteld door de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert. Voor de gemeente Schiermonnikoog betreft dat het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020-2023. Dit document beschrijft de strategische ontwikkelthema's waar de politie, haar gezag en haar partners zich op gaan richten in de komende vier jaren. Voor de periode 2020-2023 betrof dit de thema's:

- (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit;
- effectieve verbinding Veiligheid en Zorg; en
- cyberveiligheid.

Dit jaar (2023) wordt er binnen de regio Noord-Nederland een nieuw regionaal beleidsplan opgesteld voor de periode 2024-2027. De uitwerking van het regionaal beleidsplan vindt plaats in de jaarplannen van de politie.

Naast prioriteiten die de politie heeft opgesteld in het RBP Noord-Nederland 2020-2023, hebben de gemeente Noardeast Fryslân, Dantumadiel, Schiermonnikoog, Ameland, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel en het openbaar ministerie gezamenlijk nagedacht over prioriteiten in de regio. Deze prioriteiten zijn besproken in de regionale driehoek. Het betrof de thema's:

- Ondermijning
- Cybercriminaliteit
- Jeugdoverlast & evenementen/ horeca
- Personen met onbegrepen gedrag / Sociale veiligheid
- Aanpak inbraken woningen & bedrijven
- Verkeersveiligheid

LOKAAL

Landelijke en regionale doelstellingen zijn complementair aan de lokale veiligheidsagenda's en kunnen elkaar versterken. De lokale aanpak binnen het veiligheidsdomein is immers primair belegd in de gemeentelijke veiligheidsplannen. Ondanks dat er dus ook op landelijk en regionaal niveau prioriteiten en doelstellingen worden geformuleerd, blijft er voldoende ruimte om het lokale gezag eigen keuzes te laten maken op het gebied van veiligheid. Door de gemeentelijke organisatie heen is op allerlei gebieden beleid ontwikkeld. Dit raakt vaak ook het veiligheidsdomein.

Naast het ontwikkelen van een lokale veiligheidsagenda in de vorm van een IVP, stelt iedere gemeente ook een coalitieakkoord vast. In de gemeente Schiermonnikoog werd op 5 mei 2022 het coalitieakkoord 2022-2026 vastgesteld door de partijen *Samen voor Schiermonnikoog* en *Schiermonnikoogs Belang*. Dit akkoord is een beleidsvisie voor de periode van vier jaar, waarin de belangrijkste (beleids)doelstellingen en afspraken zijn geformuleerd. Hierin wordt aangegeven dat het belangrijk is om oog houden voor elkaar, maar dat er ook ambities nagestreefd kunnen worden om Schiermonnikoog tot een nog mooier eiland te maken (*Omsjain nooi ineeuwr en feurút!*).

Het coalitieakkoord richt zich specifiek op vier programma's: sociaal, leefomgeving, economie en werkgelegenheid en burger en bestuur. In de eerste plaats is er aandacht voor de volksgezondheid en het welzijn van de inwoners van Schiermonnikoog. Daarnaast wordt fijn wonen en veilig buiten zijn gestimuleerd en bevorderd. Op economisch vlak ligt de nadruk in het coalitieakkoord op circulariteit en moet men inzetten op verantwoord vierseizoenentoeisme. Het verwezenlijken van deze ambities gebeurt in open dialoog met de burgers: burgerparticipatie moet worden gestimuleerd en laagdrempelig contact tussen bestuur en burger moet gewaarborgd worden. Centraal binnen deze vier programma's staat de brede samenwerking tussen inwoners, ondernemers, partners en andere betrokkenen. Dit IVP is een voorbeeld waarin deze brede samenwerking en verbinding wordt gezocht.

Het coalitieakkoord benoemt ook het opstellen van een IVP als doel en gaat op diverse plekken al in op veiligheidsthema's. Dit IVP zal aansluiten bij de ambities die geformuleerd zijn op het gebied van veiligheid in het coalitieakkoord, te weten:

- een veilige omgeving voor jongeren;
- een veilige woon- en leefomgeving;
- de aanpak van parkeerproblematiek en verkeersveiligheid;
- het ontwikkelen alcohol- en drugsbeleid; en
- de veiligheid op het activiteitenstrand.

UITGANGSPUNTEN

Schiermonnikoog moet niet alleen veilig zijn, maar we willen ook dat onze inwoners en bezoekers zich veilig voelen. Het IVP Schiermonnikoog 2023-2026 is het eerste integrale veiligheidsplan dat binnen de gemeente wordt vastgesteld. Dit is een onderdeel van een professionaliseringsslag binnen onze gemeente en biedt ons mogelijkheden om op strategisch niveau na te denken over veiligheid. Dat betekent natuurlijk niet dat er in de afgelopen jaren niet is nagedacht over veiligheid, maar met het vaststellen van dit IVP wordt beoogd om een meer structurele aanpak van veiligheidsthema's aan te brengen. De volgende uitgangspunten vormen de basis voor hoe we omgaan met veiligheid. Deze uitgangspunten baseren we op de kernpunten uit het coalitieakkoord en op de gevoerde gesprekken.

REALISTISCH, MAAR BEWUST

Schiermonnikoog is in de basis een van de meest veilige gemeenten van Nederland en er zijn weinig plekken waar je als kind zo veilig kan opgroeien als op Schiermonnikoog. De criminaliteitscijfers zijn laag en stabiel. Dat is iets waar we trots op mogen zijn. Tegelijkertijd zijn er ook andere kanten waar we ons bewust van moeten zijn, zo is er op Schiermonnikoog een lage meldingsbereidheid richting de politie. Ook Schiermonnikoog staat voor haar eigen uitdagingen op het gebied van veiligheid en daarin is zij niet anders dan andere gemeenten. Juist om de veilige woon- en leefomgeving van het eiland te behouden, moeten we ook inzetten op veiligheid. Aan de ene kant moeten we de zaken dus niet groter maken dan ze zijn, maar we moeten ook niet onze ogen sluiten voor veiligheidskwesties die er wel zouden kunnen spelen.

SAMENWERKEN AAN VEILIGHEID

De sleutel voor succes van dit IVP is een sterke integrale samenwerking. Van de gemeente Schiermonnikoog mag verwacht worden dat zij zich inspant om de veiligheidsrisico's te beperken. Dat kunnen we echter niet alleen. De integrale aanpak van veiligheidsproblemen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle veiligheidspartners. Daarom werken wij intensief samen met onze ketenpartners, ondernemers, scholen en andere partijen. Daarbij delen we informatie, trekken we samen op in de aanpak en maken we afspraken over capaciteit.

Daarnaast zoeken we actief de verbinding met onze buurgemeenten, zoals de andere Waddeneilanden, maar ook de gemeente Noardeast-Fryslân. Door samenwerking te zoeken met andere gemeenten kan de kwaliteit van de aanpak van een individuele gemeente verhoogd worden. Tegelijkertijd zijn inwoners zelf ook verantwoordelijk voor de veiligheid in hun gemeente. De gemeente Schiermonnikoog stimuleert en faciliteert deze eigen verantwoordelijkheid en betreft burgers door middel van burgerparticipatie en open dialoog.

PREVENTIE

Adequaat veiligheidsbeleid vraagt om gedegen inzet aan de voorkant. Daarom is het inzetten op preventie een belangrijk onderdeel van onze veiligheidsaanpak. Dat gebeurt niet alleen vanuit veiligheid: op het gebied van preventie en vroegsignalering is er een belangrijke rol weggelegd voor ons gebiedsteam en onze jeugd- en jongerenwerkers. Zij zijn onze voelsprietten in de samenleving. We willen de komende vier jaar meer inzetten op voorlichting en preventieactiviteiten. Dit doen we bijvoorbeeld op de thema's die betrekking hebben op jeugd en alcohol- en drugsgebruik. Daarnaast willen we buurtpreventie stimuleren. Schiermonnikoog is een kleine gemeenschap waarin mensen elkaar en de omgeving goed kennen en elkaar helpen in tijden van nood. Dat betekent ook dat men sneller ziet wanneer iets 'verdacht' is of 'anders dan normaal'. Door actief buurtpreventie te stimuleren, willen wij de saamhorigheid in onze gemeente versterken en willen we tegelijkertijd de veiligheid in de gemeenschap vergroten.

PERSOONSGERICHT

In ons veiligheidsbeleid staat de mens centraal. Respect en zorg voor elk individu zijn daarbij de leidende principes. We staan in dialoog met onze inwoners en houden rekening met de behoeften van zowel het individu als de gemeenschap. We richten ons waar mogelijk op een persoonsgerichte aanpak. Met een persoonsgerichte aanpak stellen we het individu centraal en werken we nauw samen met de politie, het Openbaar Ministerie en hulpverleningsinstanties om te voorkomen dat dezelfde personen voor aanhoudende problemen blijven zorgen. Op deze manier bieden we hulp, zorg en eventueel straf op maat.

VEILIGHEIDSBEELD

Schiermonnikoog is als eiland met minder dan duizend inwoners niet te vergelijken met veel andere gemeenten in Nederland. Onze gemeente kent veel unieke en mooie kenmerken. Tegelijkertijd hebben we ook te maken met specifieke problematiek ten aanzien van veiligheid. Uit een analyse van veiligheidscijfers uit open bronnen van onder andere de politie en het Centraal Bureau voor de Statistiek kwam een aantal onderwerpen naar voren.

In de afgelopen jaren is overlast in de breedste zin toegenomen. Er zijn meer meldingen van drank- en drugsoverlast en er werd de afgelopen jaren vaker melding gedaan van jeugdoverlast. Waar de meldingen van bijvoorbeeld jeugdoverlast bij de omliggende gemeenten sterk zijn afgenomen na 'de coronajaren', is dit op Schiermonnikoog minder het geval geweest (zie afbeelding). Daarnaast is er een sterke toename te zien in het aantal meldingen van overlast door personen met verward/onbegrepen gedrag. Deze trend is ook regionaal en landelijk te zien, de cijfers van Schiermonnikoog zijn hierin dan ook niet uitzonderlijk. De meldingen kunnen in sommige gevallen ook betrekking hebben op hetzelfde incident. Desalniettemin betekent dit dat er ook op Schiermonnikoog geïnvesteerd zal moeten worden in de samenwerking tussen zorg en veiligheid.

Jeugdoverlast

Gemeente	2020	2021	2022	
Achtkarspelen	287	249	144	
Ameland	32	50	30	
Dantumadiel	106	121	79	
Noardeast-Fryslân	371	322	214	
Schiermonnikoog	14	29	26	
Tytsjerkstradiel	236	240	183	
Totaal	1.046	1.011	676	

Cijfers alleen geven lang niet altijd een beeld van de daadwerkelijke situatie. Daarom is er specifiek aandacht besteed aan de ervaringen en prioriteiten van inwoners en is hen gevraagd welke thema's er volgens hen geprioriteerd moeten worden in het IVP. Inwoners kregen hierbij drie muntjes om te verdelen over de thema's die in de tabel rechts vermeld staan. Op die manier konden ze aangeven welke thema's zij het belangrijkste vinden en waar extra aandacht aan besteed moet worden in het IVP. Toeristen toonden wel hun interesse om bij te dragen, maar er is ervoor gekozen om hen in een later traject nog te betrekken. Tijdens de kick-off sessie met de gemeenteraad is hetzelfde gedaan. Hierbij konden raadsleden hun prioriteiten aangeven en bijdragen aan de definitieve thema's van het IVP.

Inwoners en de raadsleden gaven grofweg dezelfde prioriteiten aan. De drie hoogst scorende gezamenlijke thema's zijn:

- alcohol- en drugsoverlast;
- personen met onbegrepen/verward gedrag;
- handel in drugs.

Een onderwerp dat bij de inwoners het vaakst en bij de raadsleden in mindere mate is benoemd, is verkeersveiligheid. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de raadsleden voor de vergadering de cijfermatige veiligheidsanalyse hadden ontvangen, waaruit volgt dat er qua objectieve cijfers nauwelijks incidenten zijn met betrekking tot verkeersveiligheid.

Thema	Inwoners
Inbraken	1
Huiselijk geweld	0
Veilig uitgaan en evenementen	0
Georganiseerde criminaliteit	0
Kwaliteit woonomgeving	3
Woonoverlast	1
Alcohol en drugsoverlast	14
Personen met onbegrepen/verward gedrag	9
Digitale criminaliteit	2
Handel in drugs	9
Jeugdoverlast	4
Verkeersveiligheid	38

PRIORITEITEN

Op basis van de gesprekken met interne en externe partners, de landelijke en regionale prioriteiten, de veiligheidscijfers en de sessies met de inwoners en de raad, hebben we vier prioriteiten opgesteld voor veiligheid. De vier prioriteiten van het IVP Schiermonnikoog 2023-2026 zijn:

- 1. Jeugd en veiligheid**
- 2. Verkeersveiligheid**
- 3. Sociale veiligheid**
- 4. Ondernijning**

Deze zullen de komende vier jaar extra aandacht krijgen, maar we zijn ons er wel van bewust dat er belangrijke ontwikkelingen kunnen plaatsvinden die buiten deze thema's vallen. Aangezien veiligheid een dynamisch onderwerp is, zijn we flexibel in onze aanpak en kunnen we de prioriteiten aanpassen als de situatie daarom vraagt. Daarnaast kunnen de thema's elkaar op meerdere vlakken overlappen. Dit betekent dat inspanningen op het ene thema ook effect kunnen hebben op andere thema's.

1. JEUGD EN VEILIGHEID

WAAROM IS DIT EEN PRIORITEIT?

Het onderwerp jeugd en veiligheid komt sterk terug uit de gesprekken met inwoners, ketenpartners en het college van burgemeester en wethouders. Opgroeien op Schiermonnikoog betekent dat je opgroeit in een veilige en rustige omgeving, aan de andere kant betekent het ook dat je opgroeit in een omgeving waar een alcoholcultuur aanwezig is en waar buiten het hoogseizoen soms niet veel activiteiten zijn. In andere gemeenten kenmerkt dit thema zich vaak door een focus op overlastgevende of criminele jeugdgroepen. Van criminele jeugdgroepen is op Schiermonnikoog geen sprake.

Onder inwoners en ketenpartners leven zorgen over het alcohol- en drugsgebruik op Schiermonnikoog. Dit geldt eigenlijk voor alle leeftijdsgroepen, maar de nadruk ligt vooral op jongeren. Uit de scanner van het Trimbos blijkt dat in Friesland door alle leeftijden meer wordt gedronken dan in de rest van Nederland, maar dat de volwassenen en ouderen van de Waddeneilanden daar nog bovenuit steken. Dit betekent echter niet dat inwoners veel overlast ervaren doordat jongeren drugs en alcohol gebruiken. Meermaals werd benadrukt dat het vooral om zorgen gaat over toenemend en overmatig alcohol- en drugsgebruik. Jongeren op Schiermonnikoog groeien op in een alcoholcultuur, waar gezelligheid en een drankje erbij hoort, zowel thuis, na het werk, als binnen het verenigingsleven en op evenementen. Hierdoor komen jongeren vaak al op jongere leeftijd in contact met alcohol.

Waar er sprake is van een relatief tolerante norm ten aanzien van alcohol, geldt dat niet voor drugsgebruik. Er zijn de laatste jaren signalen van toenemend drugsgebruik op het eiland. Hierin is Schiermonnikoog niet anders dan andere Nederlandse gemeenten. De aard en omvang van drugsgebruik en -handel is echter moeilijk vast te stellen.

Daarnaast reizen onze jongeren vaak al op jonge leeftijd naar de wal voor hun vervolgopleiding. Een landelijke trend is dat criminelen jongeren proberen te strikken voor het uitvoeren van hun criminele activiteiten. Dit wordt soms gedaan door middel van verleiding (bijvoorbeeld door het bieden van flinke bedragen), maar soms wordt dit ook gedaan door middel van dwang (afpersing, bedreiging). Ook onze jongeren kunnen hier juist een doelgroep vormen voor dit soort criminelen. Weerbaarheid en bewustwording spelen hierbij een belangrijke preventieve rol.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Op Schiermonnikoog kunnen jongeren zichzelf zijn en kunnen ze samenkomen met leeftijdsgenoten, zonder dat daarbij overlast wordt ervaren door inwoners of toeristen. Jongeren zijn zich bewust van de gevaren van alcohol en drugs, en ze kiezen bewust voor een gezonde levensstijl. Deze levensstijl wordt gepromoot op school, bij de sportvereniging en thuis. Onze jeugd- en jongerenwerkers zijn nauw betrokken bij onze jongeren en de scholen op het eiland. Zij spelen een rol in het signaleren van problemen en het voorbereiden van de jongeren op de uitdagingen die zij gaan tegenkomen, bijvoorbeeld bij de oversteek naar de wal voor onderwijs.

HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

- **Integrale aanpak**

Samen met ketenpartners van onder andere de scholen, onze jeugdwerkers, de huisarts, verslavingszorg Noord-Nederland, maar ook de werkgroep Gezonde Leefstijl, Friese Preventieaanpak en het Trimbos instituut denken we na over het stimuleren van een gezonde levensstijl voor onder andere jongeren.

- **Investeren in de weerbaarheid van jongeren**

Samen met het RIEC-Noord investeren we in de weerbaarheid van onze jongeren.

- **Planmatig samenwerken met andere Friese Waddeneilanden**

In samenwerking met de andere Friese Waddeneilanden willen we een planmatige aanpak ontwikkelen om excessief alcohol- en middelengebruik tegen te gaan. Dit plan moet bijdragen aan een sociaal veilige omgeving en een andere alcoholnorm.

2. VERKEERSVEILIGHEID

WAAROM IS DIT EEN PRIORITEIT?

In de diverse gesprekken die gevoerd zijn, werd vooral door inwoners benoemd dat verkeersveiligheid een prioriteit zou moeten zijn. Inwoners maken zich zorgen over de verkeersveiligheid, voornamelijk ten aanzien van het centrum, de Heereweg en de Badweg. Met name te hard rijden, foutief parkeren en onoplettendheid van toeristen worden als problemen ervaren. Uit de cijfermatige analyse van veiligheid blijkt dat er nauwelijks verkeersincidenten met letsel zijn. In de afgelopen drie jaar zijn er in totaal drie verkeersincidenten geweest waarbij er enige vorm van letsel was. Desondanks vinden we dat verkeersveiligheid een gegeven moet zijn op het autoluwe Schiermonnikoog; een gevoel van onveiligheid past daar niet bij. We zetten daarom in op zowel het veilig zijn, als het veilig voelen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We zorgen voor het wegnemen van eventuele onveilige verkeerssituaties en investeren in het versterken van het veiligheidsgevoel van de weggebruikers, waarbij de ervaring van voetgangers en fietsers leidend is. We zijn immers een autoluwe gemeente.

HOE GAAN WE DAT BEREIKEN?

We gaan werken vanuit een programma Verkeersveiligheid. Dit integrale programma richt zich op de drie E's:

- **engineering (infrastructuur en inrichting);**
 - inrichting in het centrum
 - inrichting van de Heereweg
 - inrichting veerhaven

- **education (voorlichting);**
 - voorlichting van toeristen
 - voorlichting op scholen
 - voorlichting ouderen (preventieproject Doortrappen) en voorlichting op scholen (Streetwise)
- **enforcement (regelgeving en handhaving);**
 - plaatselijke regelgeving bevat geen lacunes
 - handhavingsdilemma's worden besproken door OOV, handhaving en politie

3. SOCIALE VEILIGHEID

WAAROM IS DIT EEN PRIORITEIT?

De sociale veiligheid gaat in op de zachte kant van veiligheid, niet vergelijkbaar met bijvoorbeeld brandveiligheid of verkeersveiligheid. In de gesprekken die gevoerd zijn is dit thema nadrukkelijk naar voren gekomen. De kleine gemeenschap Schiermonnikoog kent vele voordelen. Gemeenschapszin, omzien naar elkaar en in tijden van lief, leed en calamiteiten eensgezind de schouders eronder. Dat is heel mooi en kenmerkt de verbondenheid die de eilanders met elkaar hebben. Als het erop aankomt zijn we sterk met elkaar en vallen meningsverschillen en conflicten even weg. Dan gaat het om oplossingen en dragen we allemaal ons steentje bij, zoals bijvoorbeeld bleek bij de ramp met de MSC Zoe.

Helaas is het niet alleen en altijd pais en vree. Discussies en politieke en maatschappelijke meningsverschillen krijgen soms een harde ondertoon en worden dan ook te persoonlijk, onveilig en aanvallend. Onlangs heeft de gemeenteraad een veiligheidsprotocol gemaakt en aangenomen dat ook hieruit voortkomt. Een sterke ons-kent-ons cultuur maakt het door sociale druk in sommige gevallen moeilijk om van de norm af te wijken. Dit kan tevens zorgen voor een lage meldingsbereidheid. Uit gesprekken met inwoners is gebleken dat sommigen zich minder comfortabel voelen bij het aanspreken of corrigeren van anderen in bepaalde situaties.

Iedereen hoort erbij, kwaadsprekerij en geroddel niet. Laten we met elkaar afspreken dat we elkaar aanspreken als er uitgesproken meningen over de ander worden geventileerd. Van mening verschillen kan, elkaar kwetsen en uitsluiten op Schiermonnikoog kan niet.

Daarnaast neemt ook het aantal meldingen van personen met onbegrepen of verward gedrag sterk toe op Schiermonnikoog. Hoewel een aantal meldingen zal gaan over dezelfde personen, is dit een zorgwekkende ontwikkeling. Dit is een ontwikkeling die overigens ook in de rest van Nederland zichtbaar is.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Op Schiermonnikoog hebben we oog voor elkaar. Er is ruimte om met elkaar de dialoog aan te gaan, ook wanneer we van mening verschillen. Iedereen kan zich uitspreken en durft zijn mening te geven. Er is ruimte voor andersdenkenden en we nemen stelling tegen racisme en discriminatie. We hebben oog voor de kwetsbaren in onze samenleving en bieden hen de hulp die ze nodig hebben.

HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

- **We versterken de samenwerking tussen zorg en veiligheid**

Dat doen we intern met onze collega's vanuit het zorgkantoor en openbare orde en veiligheid. Extern doen we dat met partners zoals Verslavingszorg Noord-Nederland, de huisarts, het Zorg en Veiligheidshuis Friesland en de politie. We passen maatwerk toe en leggen de focus op zorg waar dat kan en veiligheid waar dat moet.

- **We denken verder na over sociale veiligheid op Schiermonnikoog**

SSamen met inwoners, ondernemers, scholen en andere partijen gaan we in een breder verband nadenken over sociale veiligheid op Schiermonnikoog. Dat zullen we met elkaar moeten oppakken als eilandergemeenschap. Daarover moeten we met elkaar in gesprek. Op deze thema's vragen wij onze burgers om daarover met voorstellen te komen en zullen wij als college en gemeenteraad daar ook een actievere rol in gaan spelen.

- **We zorgen voor een veilige werkomgeving**

Met toenemende verhalen over normoverschrijdend gedrag in andere delen van Nederland, willen we op Schiermonnikoog niet achterblijven in de preventie hiervan. We hebben onlangs een veiligheidsprotocol bestuurders van de gemeente, maar we willen ook dat onze ambtenaren en andere personen op het eiland eventueel normoverschrijdend gedrag kunnen melden. Hiervoor onderzoeken we de mogelijkheid voor het instellen van een onafhankelijk vertrouwenspersoon.

4. ONDERMIJNING

WAAROM IS DIT EEN PRIORITEIT?

Ondermijning is al een aantal jaar een veel gebruikt begrip binnen de veiligheidswereld. Met ondermijning wordt globaal bedoeld: de verstrengeling van de illegale onderwereld, met de legale bovenwereld. Criminelen proberen daarbij gebruik te maken van (de structuren) onze samenleving, voor criminele doeleinden. Hierbij kan gedacht worden aan het misbruiken van vergunningen, vastgoedfraude en drugshandel. Het is onze taak als lokale overheid om ervoor te zorgen dat criminelen geen misbruik kunnen maken van onze samenleving.

Als kleinste gemeente van Nederland zijn we realistisch. Grootschalige criminele activiteiten zullen op Schiermonnikoog moeilijk aarden. Tegelijkertijd sluiten we ook niet onze ogen voor landelijke en regionale ontwikkelingen. Ook op Schiermonnikoog kunnen vormen van ondermijning plaatsvinden. In juli 2022 heeft onze burgemeester, samen met de andere Friese gemeenten, de provincie en Wetterskip Fryslân de 'Intentieverklaring Friese norm: Gezamenlijke aanpak van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit' ondertekend. Deze 'Friese norm' draagt bij aan een gezamenlijke aanpak van ondermijning in Friesland. Uit de Friese norm vloeit ook voor onze gemeente nog een aantal punten voort dat we de komende vier jaar verder uit gaan werken.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We richten ons voornamelijk op preventie en zorgen ervoor dat ondermijnende criminaliteit geen kans krijgt op Schiermonnikoog. Daarnaast conformeren we ons aan de Friese Norm ondermijning 2022 en werken we de actiepunten die hieruit voortvloeien uit.

HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

We werken samen met ketenpartners actief aan een integrale aanpak van ondermijning. Daarbij investeren we voornamelijk in preventieve acties:

- **Tijdelijke arbeidskrachten**

Onze organisatie hecht veel belang aan het creëren van een stabiele en gezonde werkomgeving voor arbeidskrachten en werknemers op Schiermonnikoog. Dit geldt ook voor tijdelijke arbeidskrachten. Om dit te verwezenlijken, willen wij regelmatig spreken met werkgevers over hun ervaringen en aandachtspunten. We willen open communiceren over de uitdagingen en kansen die zich kunnen voordoen in de tijd van personeelstekorten en houden daarin goed contact met ondernemers.

- **Ons beleid en regelgeving is op orde**

We houden onze algemene plaatselijke verordening actueel en zorgen ervoor dat de genoemde regels ook gehandhaafd kunnen worden. Daarnaast ontwikkelen we Bibob-beleid en Damoclesbeleid. Bibob-beleid biedt de gemeente de onder andere de mogelijkheid om te voorkomen dat criminele activiteiten worden gefaciliteerd bij het verlenen van vergunningen, verstrekken van subsidies, het gunnen van overheidsopdrachten of het aangaan van vastgoedtransacties. Damoclesbeleid bevat een nadere uitwerking van artikel 13b Opiumwet en biedt de burgemeester de mogelijkheid om drugshandel te bestrijden via bestuursrechtelijke middelen.

- **We versterken de samenwerking met ketenpartners**

We zorgen ervoor dat we regelmatig om tafel zitten met partners zoals: Douane, Politie, de landelijke eenheid, Natuurmonumenten, de koninklijke marechaussee, de vuurtorenwachter, de jachthavenmeester en Wagenborg Passagiersdiensten.

- **We werken samen met de Friese gemeenten onder de Friese Norm**

We blijven de komende jaren op het thema ondermijning actief de samenwerking zoeken met de verschillende gemeenten binnen de provincie Friesland en wisselen ervaringen uit. De Friese Norm op ondermijning is een belangrijk instrument om de veiligheid en leefbaarheid in Friesland te waarborgen.